

Lier kommune
GRØNNE LIER – FOR ALLE INNBYGGERE

Kommuneplanens samfunnsdel 2040

HØRINGSUTKAST VEDTATT I KOMMUNESTYRET 24.03.2026

1. Fra samfunnsoppdrag til handling

Kommunen har et bredt samfunnsoppdrag som skal omsettes til konkret handling. Gjennom planlegging, politiske vedtak og administrativ oppfølging kobles langsiktige mål med konkret gjennomføring. Målene gir retning for utviklingen av lokalsamfunnet, og sikrer at innsatsen skjer i tråd med lokalpolitiske prioriteringer.

Kommunens samfunnsoppdrag

Lokaldemokratisk aktør

Gjennom lokalvalg, medvirkningsprosesser og deltakelse i politiske beslutninger får innbyggerne reell innflytelse på utviklingen av sitt lokalsamfunn. Kommunen tilrettelegger også for en åpen og offentlig samtale som bidrag til å styrke tillit, fellesskap og demokratisk deltakelse.

Tjenesteyter

Kommunen har ansvar for å levere et bredt spekter av tjenester til innbyggerne. Dette omfatter blant annet barnehager, grunnskoler, helse- og omsorgstjenester, sosialtjenester, tekniske tjenester og kultur- og fritidstilbud.

Samfunnsutvikler

Kommunen skal fremme en helhetlig og langsiktig utvikling av lokalsamfunnet. Dette innebærer å sette strategisk retning og samordne innsatsen på tvers av fagområder og sektorer. Gjennom bruk av vedtatte plan- og strategidokumenter, økonomiske virkemidler og ulike partnerskap, skal kommunen bidra til å skape gode lokalsamfunn.

Myndighetsutøver

Kommunen fatter vedtak, gir tillatelser og fører tilsyn i tråd med lover og forskrifter. Dette gjelder blant annet byggesaker, miljøforvaltning, helse- og omsorgstjenester, sosiale tjenester og beredskap. Dette skal sikre rettssikkerhet, likebehandling og forutsigbarhet for innbyggerne.

Kommuneplanens samfunnsdel som styringsverktøy

Kommuneplanens samfunnsdel legger grunnlaget for strategiske prioriteringer og er således kommunens overordnede politiske styringsverktøy. Den setter retning for hvordan lokalsamfunnet skal utvikles, og avklarer langsiktige grep som krever videreføring over flere kommunestyreperioder.

Kommunens plansystem

For at kommuneplanens samfunnsdel skal omsettes til handling, må de overordnede målene og prioriteringene konkretiseres gjennom arealplaner, tematiske planer og budsjettprioriteringer. Disse planene danner rammene for kommunens utviklingsarbeid.

Kommuneplanens arealdel med kart og bestemmelser konkretiserer samfunnsdelens mål gjennom overordnet arealbruk. Kommunedelplaner kan etableres for geografiske delområder.

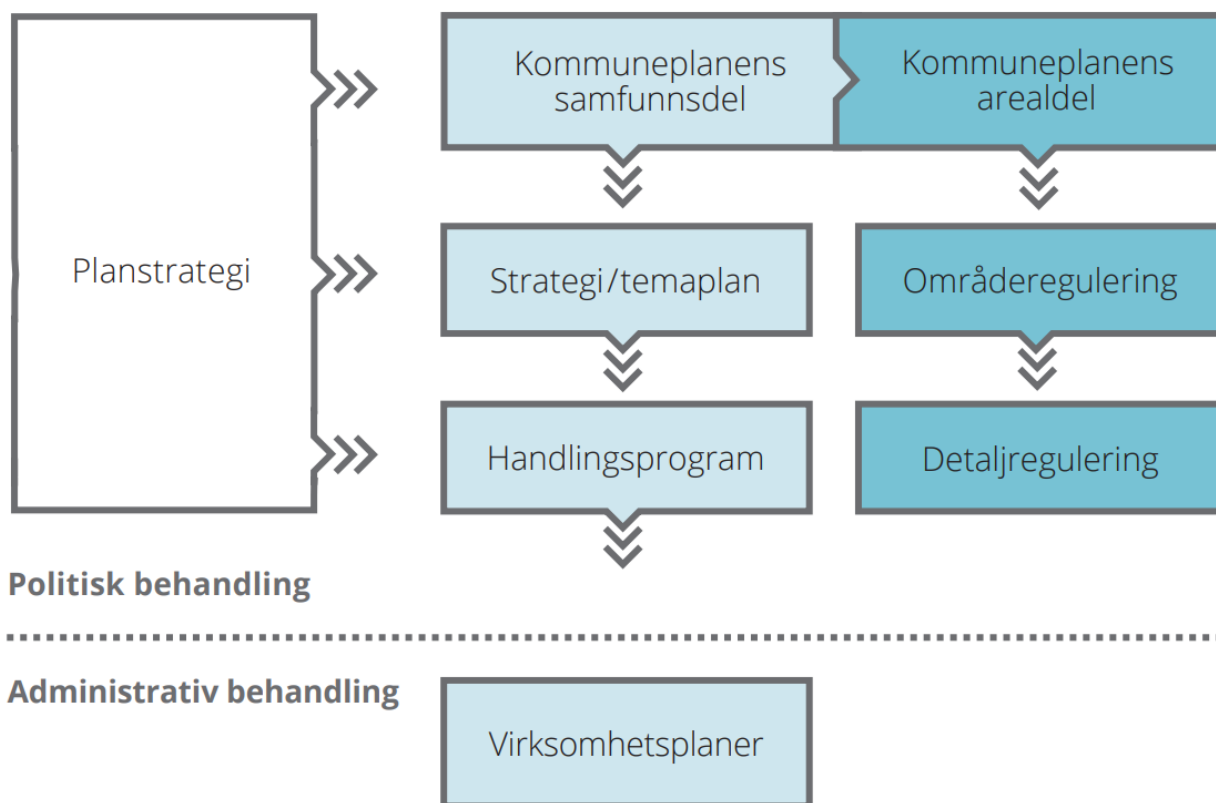
Områdereguleringer og detaljreguleringer gir rammer for utvikling innenfor mindre områder, og følger opp arealdelens føringer.

Strategier viser hvordan samfunnsdelens mål skal nås innenfor brede og tverrfaglige utviklingsområder, og inneholder ikke tiltak.

Temaplaner konkretiserer kommunens innsats innenfor spesifikke fagområder, og kan inneholde tiltak. Tematiske kommunedelplaner inngår. Tiltaksplaner og handlingsplaner utarbeides som hovedregel administrativt uten politisk vedtak.

Handlingsprogrammet fastsetter økonomiske prioriteringer for kommende budsjettår og fireårsperiode. Kommuneplanens handlingsdel inngår, og angir hvilke satsinger og hovedtiltak kommunen skal gjennomføre for å følge opp mål og strategier i samfunnsdelen.

Virksomhetsplaner kobler samfunns mål til handling, og sikrer oppfølging av oppdrag og tiltak i organisasjonen.

Det kommunale plansystemet i Lier kommune.

2. Utviklingstrekk som påvirker lokal samfunnsutvikling

Lokal samfunnsutvikling formes av et bredt spekter av hensyn. Dette kapittelet gir et overblikk over enkelte utviklingstrekk som påvirker kommunens handlingsrom.

Globale utviklingstrekk

Geopolitisk uro

Internasjonale konflikter og en mer uforutsigbar verden utfordrer kommunens økonomiske rammebetingelser og evne til å planlegge langsiktig.

Teknologisk utvikling

Rask teknologisk endring stiller krav til kommunenes evne til å tilby digitale tjenester, beskytte persondata og sikre at ingen innbyggere faller utenfor.

Klimaendringer og miljøutfordringer

Vi må håndtere økende konsekvenser av ekstremvær og samtidig bidra til omstillingen mot et mer bærekraftig samfunn.

Nasjonale hovedutfordringer

Kamp om arbeidskraften

Omsorgsoppgavene øker i takt med en aldrende befolkning, men antallet personer i yrkesaktiv alder vokser ikke tilsvarende.

Behov for omstilling

Økte geopolitiske spenninger, klima- og naturendringer, samt avtagende petroleumsaktiviteten, krever at Norge omstiller seg.

Fortsatt god fordeling

Små økonomiske forskjeller og lik tilgang til velferdstjenester må opprettholdes, selv i møte med store samfunnsendringer og en aldrende befolkning.

Kilde: Perspektivmeldingen (2024).

Liersamfunnets utfordringer

Ungt utenforskap

En andel unge i Lier opplever utenforskap – en situasjon der man står utenfor arbeid, utdanning eller opplæring. Dette kan føre til varige utfordringer for de det gjelder, og øker presset på kommunens helse- og sosialtjenester.

Flere behov og færre hender

Tjenestebehovet øker samtidig som andelen innbyggere i arbeidsfør alder reduseres. En aldrende befolkning, økt etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester og høy konkurranse om arbeidskraften utfordrer kommunens evne til å levere gode tjenester over tid.

Investeringer under økonomisk press

Kommunen har et stramt økonomisk handlingsrom samtidig som behovet for investeringer øker. Befolkningsvekst og endrede tjenestebehov krever betydelige investeringer i infrastruktur og velferdsløsninger. Dette utfordrer kommunens evne til å opprettholde økonomisk stabilitet over tid.

3. Visjon

Visjonen uttrykker hva Lier skal strekke seg mot som samfunn, og gir et helhetlig bilde av en ønsket framtid på tvers av generasjoner. De tre underpunktene konkretiserer visjonen.

Grønne Lier – for alle innbyggere

Lier skal bevares som en grønn dal

I Lier tar vi vare på matjord, landskapskvaliteter og naturverdier. Lierelva er livsnerven for å levere rent vann til landbruket. Alle skal ha tilgang til natur for opphold og rekreasjon nær der de bor.

Det gode liv for alle

Alle skal leve trygt og godt i Grønne Lier. Innbyggerne skal oppleve å høre til i nærmiljøet sitt, og at de har mulighet til å delta aktivt i samfunnet.

Grønn verdiskaping

Lier er en framtidsretta kommune som skal gjennomføre det grønne skiftet. Kommunen skal stimulere til vekst og utvikling, men med en mindre miljøbelastning.

4. Liers samfunnsprosjekter

Samfunnsdelen peker ut retningen for hvordan Lier skal utvikles som lokalsamfunn. Samfunns mål og innsatsområder tydeliggjør hva kommunen skal oppnå over tid, og hvilke områder som krever særlig innsats. Målene gir felles retning for politikere, administrasjon og samarbeidspartnere – og legger grunnlaget for prioriteringer og handling i årene som kommer.

Lier kommune bruker FNs bærekraftsmål som rammeverk for samfunnsutviklingen. Under hvert av kommunens overordnede mål, synliggjøres hvilke bærekraftsmål som ivaretas. Slik omsetter kommunen globale mål til lokal handling.

Levende landskap

Samfunns mål: Lier forvalter naturressursene på en måte som sikrer matproduksjon, naturverdier og naturopplevelser for fremtidige generasjoner.

Lier skal forvalte naturgrunnlaget på en måte som ivaretar både dagens behov og framtidige generasjoners muligheter. En bærekraftig forvaltning krever et langsiktig perspektiv, kunnskapsbaserte beslutninger og balanse mellom bruk og bevaring. Slik legger kommunen grunnlaget for trygg matproduksjon, rik natur og gode naturopplevelser nå og for fremtiden.

Innsatsområde 1. Lier unngår tap av dyrka og dyrkbar jord, og sikrer en sunn og framtidretta matproduksjon.

Lier er en av Norges største hagebrukskommuner, med høyproduktiv jord og lange dyrkingstradisjoner. Dyrka og dyrkbar jord er en ikke-fornybar ressurs, og kommunen skal ha en restriktiv praksis for omdisponering. Driveplikten skal følges opp, og jordbruksarealer skal forvaltes slik at ressursgrunnlaget bevares.

Lierelva er en kritisk vannkilde for landbruket. God vannkvalitet er en forutsetning for trygg og effektiv matproduksjon. Kommunen skal bidra til at miljømålene for Lierelva og andre vannforekomster nås, blant annet gjennom tiltak mot avrenning fra jordbruksarealer og rensing av avløpsvann. Vegetasjonssoner langs vassdrag prioriteres.

Lier skal legge til rette for en sunn og framtidretta matproduksjon. Kommunen vil støtte utvikling av ny teknologi som reduserer ressursbruk og miljøbelastning. Rekruttering og kompetanseutvikling i landbruket er avgjørende for å sikre kontinuitet og innovasjon i næringen.

Innsatsområde 2. Lier tar vare på verdifulle natur- og landskapsverdier.

Lier kommune skal forvalte naturverdier i tråd med nasjonale føringer. Gjennom kunnskapsbasert forvaltning og bruk av virkemidler som naturkartlegging, hensynssoner og naturrestaurering, skal kommunen beskytte og forbedre naturgrunnlaget.

Lier kommune har naturverdier av både nasjonal og regional betydning. Lierelva og ravinedalene er særlig verdifulle. Disse områdene har høy økologisk verdi, rommer sjeldne og truede naturtyper, og utgjør en sentral del av Liers landskapskarakter. Intakte vannsystemer har også viktige funksjoner for vannkvalitet, flomdemping og som økologisk sammenheng mellom leveområder.

Vassdragsnaturen må sikres ved å unngå inngrep som svekker økologiske funksjoner. Det innebærer å sikre naturlige vannveier og kantvegetasjon, samt unngå nedbygging og oppfylling. Våtmark og flommark må ivaretas som en del av det økologiske nettverket.

Innsatsområde 3. Naturen er lett å ta i bruk gjennom et allsidig og attraktivt friluftslivstilbud.

Liers natur gir rike muligheter for friluftsliv – fra Lierdalens vassdrag og jordbrukslandskap, til skogsområdene i Finnemarka, Kjekstadmarka og Vestmarka, og videre til fjordlandskapet ved Holsfjorden og Drammensfjorden. Disse områdene er alle viktige for naturopplevelser og fysisk aktivitet.

Kommunen vil legge til rette for at naturen er tilgjengelig for alle – hele året og i hele kommunen. Et særlig fokus er å sikre enkel tilgang til turstier og naturområder i nærmiljøet, spesielt i gangavstand fra boligområder. Dette er et viktig folkehelseiltak og en forutsetning for et inkluderende friluftsliv.

Kystnært friluftsliv har et stort utviklingspotensial i Lier. Fremtidig by- og stedsutvikling langs Drammensfjorden gir nye muligheter for å styrke allmennhetens tilgang til sjøen og tilrettelegge for varierte og attraktive aktiviteter knyttet til vann og strandsoner. Slike hensyn må prioriteres i byutviklingen.

Medborgerskap og tilhørighet

Samfunnsmål: Alle innbyggere i Lier opplever tilhørighet til trygge, aktive og inkluderende lokalsamfunn. Lier er en kommune der innbyggerne deltar aktivt i samfunnsutviklingen.

Et inkluderende samfunn bygger på tillit, deltakelse og tilhørighet. Når innbyggere opplever å høre til og deltar i fellesskapet, styrkes både livskvalitet og den kollektive evnen til å håndtere utfordringer i hverdagen. Mennesker som kjenner hverandre tar ansvar og står sammen når det gjelder.

Innsatsområde 1. Lier bygger et aktivt lokaldemokrati med rom for dialog, refleksjon og deltakelse på tvers av bakgrunn og erfaring.

Et aktivt demokrati handler om mer enn stemmegivning ved valg og formelle beslutningsprosesser. Det krever arenaer der innbyggere kan møtes for å utveksle erfaringer og meninger, og utvikle forståelse for hverandre og for samfunnet de er en del av. I en tid preget av global uro, økende polarisering og fragmenterte informasjonskilder, er det viktig å bygge tillit, fellesskap og sivil motstandskraft.

Innbyggerne skal gis muligheter til å delta aktivt i utviklingen av politikk, tjenester og lokalsamfunn. Det handler om å gå fra ensidig informasjonsformidling til dialogbaserte prosesser, der ulike erfaringer og perspektiver verdsettes og kunnskap utvikles i fellesskap.

Kommunen må styrke de offentlige rommene som arenaer for samtale og refleksjon. Biblioteket og andre relevante møteplasser skal videreutvikles som uavhengige og åpne arenaer for offentlig samtale og folkeopplysning - på tvers av alder, bakgrunn og erfaring.

Innsatsområde 2. Lier tilbyr et mangfold av aktiviteter som utfordrer og inkluderer.

Et inkluderende samfunn bygges gjennom deltakelse. Derfor skal Lier fortsatt videreutvikle et aktivitetstilbud som fremmer aktivitet og fellesskap for innbyggere i alle aldre og livssituasjoner.

Vi vet at ikke alle har like forutsetninger for å delta. Økonomi, språk, funksjonsvariasjoner eller manglende sosial tilhørighet kan skape barrierer. Lier vil derfor gjøre det enkelt å delta for alle.

Etablerte strukturer fanger ikke alltid opp mangfoldet i befolkningens interesser. For å møte nye behov og nå flere må vi tørre å tenke nytt – både om hvem som skaper tilbudene og hva som motiverer folk

til å delta. Lier skal derfor være en kommune som også tester ut nye prosjekter. Gjennom samarbeid med frivilligheten, lag og foreninger, samt nye aktører og ildsjeler, skal vi utvikle et mangfoldig aktivitetstilbud som speiler befolkningen og gir flere mulighet til å delta.

Innsatsområde 3. Lier fremmer deltakelse gjennom arbeid, frivillighet og tilrettelagte tilbud.

Å bidra gir mening – både for den enkelte og for samfunnet. For noen skjer dette gjennom arbeid, for andre gjennom frivillig innsats eller tilrettelagte aktiviteter i hverdagen. Felles for alle former for deltakelse er at de gir rom for utvikling, mestring og fellesskap – og at de styrker lokalsamfunnet.

Et inkluderende arbeidsliv er avgjørende for å møte framtidens behov for arbeidskraft og for å redusere utenforskap. Lier skal bidra til at flere får mulighet til å delta, utvikle seg og bidra i arbeidslivet. Det krever samarbeid mellom arbeidsgivere, utdanningsinstitusjoner og offentlige tjenester, og utvikling av tiltak som gir tilgang til kvalifisering, praksis og jobb.

Frivillig engasjement er en bærebjelke i et levende lokalsamfunn. Det skaper aktivitet, bygger relasjoner og gir mange en vei inn i fellesskapet. I møte med økte kommunale behov og begrensede ressurser, blir nye former for samarbeid mellom kommunen og frivilligheten stadig viktigere. Lier vil derfor styrke samspeillet med ulike aktører, gjøre det enklere å engasjere seg, og anerkjenne frivillig innsats som en sentral del av velferdssamfunnet – ikke som en erstatning for offentlige tjenester, men som et meningsfullt supplement.

Tilrettelagte tilbud handler om å skape innhold i hverdagen for personer som av ulike grunner står utenfor ordinært arbeid. Det kan være tilrettelagt arbeid, aktivitetstilbud eller deltakelse i sosiale fellesskap. Kommunen skal legge til rette slik at flere får mulighet til å bruke sine ressurser og oppleve mestring i hverdagen.

Innsatsområde 4: Lier utvikler attraktive lokalsamfunn basert på stedegen identitet og kulturhistorisk forankring.

Lokalsamfunn i Lier skal preges av tilhørighet, trivsel og stolthet. For å oppnå dette må utviklingen ta utgangspunkt i det som gjør Lier unikt – som det åpne kulturlandskapet, den historiske byggeskikken, jordbrukets betydning og de grønne og blå strukturene som preger Lier. Arkitektur og fysisk utforming skal bidra til vakre, funksjonelle og varierte bomiljøer som oppleves som meningsfulle og gjenkjennelige for innbyggerne.

Fremtidig utvikling vil særlig skje gjennom fortetting i etablerte tettsteder og i større transformasjonsområder. I begge tilfeller er det avgjørende at nye tiltak bygger videre på stedets identitet og styrker sammenhengen mellom mennesker og omgivelser.

Kulturminner og kulturmiljøer er en viktig del av Liers identitet. De gir kontinuitet, tilhørighet og forståelse for hvordan landskapet og samfunnet har utviklet seg. Ved å ta vare på, og aktivt bruke de kulturhistoriske ressursene i stedsutviklingen, styrker vi både vår lokale forankring og historiske bevissthet.

Høy bokvalitet styrker bolyst, trivsel og sosial kontakt. Mangel på kvalitet kan føre til økte kostnader for fellesskapet over tid, blant annet gjennom lavere helse og mangel på arbeidsdeltakelse. Bokvalitet må derfor være en integrert del av kommunens planer og prioriteringer.

Livsmestring for alle

Samfunnsmål: Lier bidrar til at alle innbyggere kan mestre eget liv best mulig.

Livsmestring handler om at mennesker gis mulighet til å leve meningsfulle og selvstendige liv. I Lier skal vi styrke innbyggernes evne til å håndtere livets utfordringer og til å utvikle egne muligheter gjennom å gi helsefremmende støtte og gode tjenester. Kommunen skal møte behov tidlig, tilpasse innsatsen gjennom livsløpet og fremme mestring i hverdagen.

Innsatsområde 1. Lier prioriterer tidlig innsats for å forebygge innbyggernes sosiale og helsemessige utfordringer.

I Lier skal alle ha mulighet til å leve gode og selvstendige liv. For å møte et økende tjenestebehov og samtidig sikre bærekraftige velferdstjenester, må innsatsen flyttes fra reparasjon til helsefremmende og forebyggende løsninger. Tidlig innsats handler om å oppdage utfordringer og ta grep før de utvikler seg til mer alvorlige og kostnadskrevende problemer.

Lier står overfor flere folkehelseutfordringer som ofte først fanges opp når behovene er blitt mer omfattende. Dette gjelder blant annet psykiske helseplager blant barn og unge, sosial ulikhet i levekår og helse, og utenforskap blant unge voksne som står utenfor arbeid eller utdanning.

For å møte dette må kommunen styrke evnen til å identifisere utfordringer tidlig – i barnehager, skoler, helsestasjon og hjemmetjenesten – og følge opp med helsefremmende tiltak. Det er også behov for å utvikle møteplasser og lavterskeltilbud for innbyggere som ikke nås gjennom ordinære tjenester, og styrke samarbeidet med NAV og andre aktører som har kontakt med utsatte grupper.

Innsatsområde 2. Lier etablerer møteplasser som skaper variert aktivitet og bygger sosiale fellesskap.

Tilgjengelige og inkluderende møteplasser styrker helse, trivsel og tilhørighet. De legger til rette for sosial kontakt, aktivitet og fellesskap, og er viktige for både psykisk og fysisk helse. Som samlingspunkter i lokalmiljøene må møteplassene utvikles i takt med befolkningens behov og livssituasjon.

For å motvirke utenforskap får kommunen en stadig viktigere rolle som tilrettelegger for både planlagte og spontane møter mellom mennesker. Det handler om hvordan vi utformer bomiljøer og lokalsamfunn, og hvordan vi skaper arenaer som fremmer kontakt på tvers av alder, bakgrunn og erfaring.

Samtidig må vi tenke nytt om hva en møteplass er, og hvordan den kan bidra til at flere føler seg inkludert. Møteplasser bør speile mangfoldet i befolkningen og gi rom for ulike former for deltakelse – fra organiserte aktiviteter til uformelle treff. Lier vil derfor legge til rette for fleksible møteplasser – både ute og inne – som bidrar til god folkehelse for alle.

Innsatsområde 3: Barn og unge opplever lek og læring som gir dem nødvendig kompetanse og et godt grunnlag for livsmestring, livslang læring, videre utdanning og deltakelse i yrkesliv og samfunn.

Barn og unge i Lier skal møte barnehager og skoler som gir dem faglig trygghet, nysgjerrighet og tro på egne evner. Barnehagene og skolene skal også fremme sunne og aktive liunger. Gjennom lek, utforskning og læring skal de utvikle kompetanse som gjør dem rustet til å ta egne valg, delta aktivt i samfunnet og møte kravene i videre utdanning og arbeidsliv. Kommunen skal legge til rette for læringsmiljøer som fremmer både faglig og sosial utvikling, og som gir barn og unge mulighet til å erfare mestring og mening i hverdagen.

Kvalitet i opplæringen handler om trygge relasjoner, relevant innhold, tydelige forventninger og godt samarbeid mellom hjem og tjeneste.

Innsatsområde 4. Barn og unge er robuste, mestrer hverdagen og er rustet for fremtidige utfordringer.

Barn og unge skal vokse opp i trygge og inkluderende fellesskap som fremmer trivsel, tilhørighet og psykisk helse. Kommunen skal forebygge sosiale og psykiske utfordringer, som utenforskap, gjennom tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid. Barn og unge skal få støtte til å forstå seg selv, håndtere motgang og bygge gode relasjoner – både i barnehagen, på skolen og i fritiden.

Lier kommune skal utvikle oppvekstmiljøer der barn og unge blir sett, hørt og møtt med høye forventninger og varme voksne. Gjennom helhetlig innsats og felles strategiske grep skal kommunen bidra til at alle barn og unge får mulighet til å utvikle motstandskraft, selvstendighet, sosial trygghet og god fysisk helse. Slik styrker vi deres evne til å mestre hverdagen og stå støtt i møte med livets små og store utfordringer.

Innsatsområde 5. Liunger som trenger bistand tilbys tjenester på rett nivå i alle livets faser.

Lier kommune skal tilby tjenester som er tilpasset den enkeltes behov, funksjonsevne og livssituasjon gjennom hele livsløpet. Samtidig står kommunen overfor en krevende utvikling: Tjenestebehovet øker, særlig blant eldre, mens andelen i yrkesaktiv alder synker. Dette svekker kommunens evne til å bemanne og finansiere tjenestene, og stiller store krav til hvordan innsatsen organiseres og prioriteres.

For å håndtere det fremtidige tjenestebehovet må kommunen ha god forståelse for hva den enkelte faktisk trenger, og sørge for at hjelpen som gis er relevant, målrettet, rettferdig og tilpasset endringer over tid. Det innebærer å kombinere ulike former for støtte, justere omfanget etter behov, ta i bruk teknologi og inngå samarbeid med aktører som kan styrke tjenestene. Slik kan kommunen sikre at alle som trenger bistand får det – på en måte som er både faglig forsvarlig og bærekraftig over tid.

Lavutslippssamfunn

Samfunns mål: Lier går foran i klimaomstillingen og bygger et lavutslippssamfunn.

Lier skal være et samfunn som tar klimaendringene på alvor og bidrar aktivt til utslippsreduksjon. Kommunen skal kutte utslipp både i egen virksomhet og i samfunnet ellers, og legge til rette for en bred klimaomstilling. Som en stor landbrukskommune har Lier et særlig potensial for å utvikle kunnskapsmiljøer og løsninger som kombinerer verdiskaping i matnæringen med klimahensyn.

Faktaboks

Norges klimamål for 2035 ble vedtatt av Stortinget i juni 2025 og meldt inn til FN under Parisavtalen. Målet er å redusere klimagassutslippene med 70–75 % innen 2035, sammenlignet med 1990-nivå. Målet skal nås gjennom nasjonale tiltak og gjennom samarbeid med EU.

Lier kommune sitt 60%-mål omfatter direkte utslipp innenfor kommunens grenser, og gjelder utslipp som fra transport, bygg, anlegg og energibruk. Målet samsvarer med Miljødirektoratets anbefaling for nasjonale utslippskutt uten bruk av klimavoter (Et 2035-bidrag som sikrer omstilling nasjonalt, 2023).

Indirekte utslipp – som skjer utenfor kommunen, men er knyttet til produksjon og transport av varer og tjenester som brukes i Lier – inngår ikke i 60%-målet. Disse utslippene er imidlertid viktige for det nasjonale målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050. I et lavutslippssamfunn er både direkte og indirekte utslipp redusert til et minimum, og samfunnets samlede klimafotavtrykk er nær null.

Utslipsdata på kommunenivå er tilgjengelig fra 2009. Selv om nasjonale mål bruker 1990 som referanseår, gir 2009 det mest pålitelige grunnlaget for å måle utviklingen i Lier.

Innsatsområde 1. Liersamfunnet kutter direkte utslipp med 60% innen 2035.

Liersamfunnet skal redusere direkte klimagassutslipp med minst 60 % innen 2035, sammenliknet med referanseåret 2009. Dette innebærer særlig store kutt i utslipp fra transport, bygg, anlegg og energibruk – de største utslippskildene i kommunen.

For å lykkes må kommunen legge til rette for at både innbyggere og næringsliv kan ta klimavennlige valg. Det innebærer en omstilling i hvordan vi planlegger og utvikler samfunnet, blant annet gjennom en areal- og transportpolitikk som reduserer utslipp og fremmer grønn mobilitet. Kommunen skal også stille tydelige klimakrav i byggeprosjekter og bidra til utviklingen av utslippsfrie og effektive energisystemer.

Innsatsområde 2. Lier utvikles til et lavutslippssamfunn innen 2050.

Lier skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050 – både som kommune og som lokalsamfunn. For å nå målet må både direkte og indirekte utslipp reduseres til nær null. Det krever store endringer i hvordan vi produserer, transporterer, forbruker og forvalter ressurser. Innsatsen må starte nå for å gi nødvendig effekt over tid.

Kommunen skal som samfunnsutvikler legge til rette for mer ressursmarte vaner og forbruksmønstre, der det er enkelt å reparere, dele og gjenbruke. Målet er å redusere behovet for nye produkter og fremme en kultur for sirkulær ressursbruk i hele lokalsamfunnet. Gjennom tidlig og målrettet innsats skal Lier bidra til å forme et samfunn der lave utslipp er en naturlig del av hverdagen.

Innsatsområde 3. Lier kommune tar ansvar og kutter utslipp fra egen virksomhet

Kommunen som organisasjon har både et ansvar og mulighet til å vise hvordan utslippskutt kan gjennomføres i praksis.

Lier kommune skal jobbe aktivt for bærekraftig ressursbruk og økt grad av sirkulær økonomi. Det innebærer å stille tydelige klimakrav i anskaffelser, etablere løsninger som reduserer matsvinn, og legge til rette for deling, reparasjon og ombruk fremfor nyinnkjøp. Det krever styrket kompetanse i organisasjonen og utvikling av nye løsninger i samarbeid med leverandører og andre kommuner.

Kommunen skal jobbe for lave klimagassutslipp i utbyggingsprosjekter ved å blant annet bruke materialer med lavere utslipp, og utnytte muligheter for ombruk. Kommunen skal også innføre lønnsomme og effektive energiløsninger i nye og eksisterende egne bygg, og jobbe for en rask utfasing av fossile kjøretøy og maskiner i egen virksomhet.

Innsatsområde 4. Liersamfunnet går foran i arbeidet med en klimaomstilling i matnæringen.

Lier har en sterk identitet som matkommune og en sentral posisjon i norsk matproduksjon. Dette gir både et ansvar og en mulighet til å lede an i klimaomstillingen av matnæringen. Med høy produksjonsevne, nærhet til markedet og sterke fagmiljøer, har Lier et godt utgangspunkt for å utvikle og ta i bruk nye løsninger.

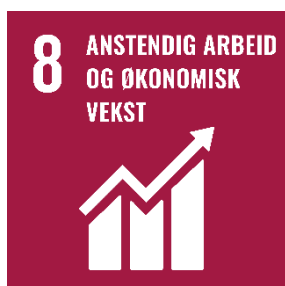
Klimaomstilling i matnæringen krever samarbeid, innovasjon og evne til omstilling. Lier kommune skal være en pådriver for utvikling av fremtidsrettede løsninger, og legge til rette for partnerskap mellom bønder, næringsliv, forskningsmiljøer og offentlige aktører. Med sin sterke posisjon innen hagebruk har Lier et særlig godt utgangspunkt for å samle aktører og utvikle fagmiljøer med spisskompetanse. Over tid kan dette danne grunnlaget for en ledende matklynge som kombinerer verdiskaping med utvikling av løsninger for sunn og klimavennlig mat – til nytte for både dagens innbyggere og kommende generasjoner.

Vekst og utvikling

Samfunns mål: Lier tilrettelegger for befolkningsvekst og nye arbeidsplasser.

Vekst og utvikling er avgjørende for å sikre kommunens evne til å levere gode tjenester. For å sikre fortsatt vekst må utviklingen av boliger, arbeidsplasser og infrastruktur samordnes og styres mot prioriterte områder. Dette bidrar til å styrke kommunens økonomi, tjenestetilbud og evne til verdiskaping.

Innsatsområde 1. Lier styrer boligveksten mot områder som utnytter areal, infrastruktur og tjenester effektivt.

Lier kommune skal vokse i folketall. Befolkningsvekst gir grunnlag for gode tjenester, levende lokalsamfunn og en bærekraftig kommuneøkonomi. For å lykkes må boligveksten styres mot områder som er egnet for utbygging, og som gir høy samfunnsverdi gjennom effektiv bruk av infrastruktur og tjenestetilbud.

Arealstrategien er kommunens viktigste verktøy for å styre langsiktige investeringer. Strategien må bidra til at boligveksten skjer der kommunen allerede har kapasitet, eller der investeringer gir størst effekt for fellesskapet.

Lier har et særlig behov for flere sentrumsnære leiligheter, som er etterspurt av både yngre og eldre innbyggere. Økt tilgang på slike boliger legger til rette for internflytting, frigjør større boliger til barnefamilier og gir bedre utnyttelse av kommunal infrastruktur. Boligveksten må samtidig sørge for utvikling av attraktive boområder, fordi dette trekker til seg nye innbyggere og private investeringer.

Innsatsområde 2. Lier er en utviklingsorientert næringslivspartner.

Når befolkningen vokser, øker behovet for arbeidsplasser. Lier skal være en næringsvennlig kommune som legger til rette for vekst i næringslivet, og som er løsningsorientert og forutsigbar i møte med næringsaktører.

Tilgangen på nye næringsarealer er begrenset. Det stiller krav til en stadig mer effektiv arealbruk. Kommunen skal derfor legge til rette for høy arealutnyttelse og strategisk lokalisering av virksomheter, slik at etableringer skjer der de gir størst samfunnsnytte.

For å møte fremtidens behov må Lier tiltrekke seg flere arealeffektive og kunnskapsintensive arbeidsplasser, særlig i områder med god kollektivdekning. Kommunen skal samtidig bidra til å styrke

næringslivets innovasjonsevne, og legge særlig til rette for næringer som kan ta et lederskap i den grønne omstillingen.

Lier har mange høyt utdannede innbyggere som pendler ut av kommunen. Ved å utvikle et arbeidsmarked mer tilpasset innbyggernes kompetanse, kan flere få mulighet til å jobbe nærmere der de bor.

Innsatsområde 3. Lier utvikler et areal- og transportsystem som reduserer behovet for biltransport.

Lier skal utvikle et utbyggingsmønster som reduserer behovet for biltransport og legger til rette for en mer kortreist hverdag. Nye boliger, arbeidsplasser og hverdagsfunksjoner skal lokaliseres i områder med god tilgang til kollektivtransport, gang- og sykkelveier.

Et mer konsentrert utbyggingsmønster gir bedre utnyttelse av eksisterende infrastruktur og reduserer behovet for nye investeringer. Det styrker tjenestetilbudet og reduserer presset på natur og landbruksjord.

Når bolig, arbeid og fritid samlokaliseres, legges det til rette for en mer kortreist hverdag. Dette gir bedre tilgjengelighet for innbyggerne, lavere transportkostnader og økt livskvalitet. Samtidig bidrar det til å redusere klimagassutslipp, lokal luftforurensning og støy. Et tilgjengelig, trygt og effektivt transportsystem styrker Liers attraktivitet som bosted og for næringsetablering.

Innsatsområde 4. Lier sørger for en bærekraftig kommuneøkonomi.

Lier kommune står overfor krevende økonomiske rammebetingelser. Økte renter, prisvekst og et økende behov for kommunale tjenester legger press på økonomien. Samtidig krever planlagt by- og stedsutvikling betydelige investeringer. For å sikre økonomisk bærekraft og handlingsrom over tid, må kommunen gjøre tydelige prioriteringer og bruke ressursene effektivt.

En bærekraftig økonomi forutsetter langsiktig og ansvarlig styring i tråd med kommunens økonomireglement. Tre nøkkeltall gir retning:

Netto driftsresultat på minst 1,75 %: Viser hvor mye kommunen har igjen etter å ha dekket løpende utgifter. Et lavt resultat gir mindre handlingsrom og svekker evnen til å styre økonomien fra år til år.

Gjeldsgrad på maks 70 % (75 % inklusive selvkost): Viser hvor stor andel av inntektene som går til å betjene gjeld. Høy gjeldsgrad gir mindre økonomisk handlingsrom og økt sårbarhet ved renteøkninger.

Disposisjonsfond på minst 10 %: Viser kommunens oppsparte midler. Et lavt fond gir begrenset beredskap ved uforutsette hendelser og mindre evne til å håndtere inntektssvikt eller ekstraordinære utgifter

Handlekraftig kommuneorganisasjon

Organisasjonsmål: Lier kommune er en attraktiv og innovativ organisasjon med gjennomføringskraft.

Lier kommune står overfor økende tjenestebehov, strammere økonomi og en utvikling der kommunen blir en stadig mer integrert del av et byområde. Dette gir nye og mer sammensatte oppgaver. For å lykkes må Lier kommune være en organisasjon som samarbeider godt og har kraft til å levere i takt med samfunnets utvikling.

Innsatsområde 1. Lier kommune har kompetente og endringsdyktige ansatte.

Lier kommune skal ha både riktig kompetanse og tilstrekkelig kapasitet til å møte nye behov og løse oppgaver på nye måter. Det krever at vi tar vare på eksisterende kunnskap, samtidig som vi styrker evnen til å lære, samarbeide og tilpasse oss endrede rammebetingelser. Kommunens etiske retningslinjer skal følges på en egnet måte i alt arbeid.

Lier kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver. Det innebærer å tilby meningsfulle oppgaver, faglig utvikling og et godt arbeidsmiljø. For å lykkes med dette må ledere og ansatte ha rammer som gir rom for læring, deltakelse og samarbeid.

Ledere har et særlig ansvar for å bygge en kultur som fremmer læring og fornyelse. Samtidig må alle ansatte ta ansvar for egen utvikling og bidra til et konstruktivt arbeidsmiljø. Kommunen må investere i ledelse, kompetanseutvikling og arbeidsformer som gjør organisasjonen endringsdyktig – og som styrker gjennomføringsevnen.

Innsatsområde 2. Lier kommune møter et samfunn i endring gjennom samarbeidsdrevet omstilling og innovasjon.

Lier kommune står overfor stadig mer komplekse utfordringer som ikke lar seg løse innenfor enkeltstående tjenester eller tradisjonelle arbeidsformer. De krever samhandling på tvers av sektorer, fagområder og aktører – både internt i kommunen og i samspill med innbyggere, frivillighet, næringsliv og andre offentlige instanser. Slik samhandling gir tilgang til ny kompetanse, økt kapasitet og bedre løsninger.

Omstilling innebærer å tilpasse seg endrede behov og rammevilkår. Innovasjon handler om å utvikle og ta i bruk nye løsninger. Sammen utgjør omstilling og innovasjon et nødvendig svar på et samfunn i

endring, og krever både evne til å handle nå og vilje til å tenke langsiktig. Uten slik tilpasning, risikerer kommunen å svekke fellesskapsløsningene og forsterke ulikheter i velferden.

Digitale trusler krever høy bevissthet om informasjonssikkerhet og personvern. Kommunen skal beskytte sine egne innbyggerdata, og sikre at digitale tjenester er trygge og pålitelige.

Innsatsområde 3: Lier kommune ivaretar ansvaret for samfunnssikkerhet og beredskap.

Trygghet er en forutsetning for livskvalitet, tillit og velfungerende tjenester. Lier kommune har et ansvar for å beskytte liv, helse og verdier – og for å utvikle lokalsamfunn som er robuste.

Beredskap handler om evnen til å håndtere kriser og opprettholde kritiske funksjoner. I en sikkerhetspolitisk krise er kommunens ansvar det samme. Innbyggernes egenberedskap og motstandsdyktighet må økes gjennom økt kunnskap om hvordan ulike hendelser kan håndteres, slik at samfunnet samlet er bedre i stand til å håndtere kriser.

Å ivareta samfunnssikkerheten innebærer å forebygge og håndtere hendelser som kan true liv, helse, infrastruktur og de tjenestene kommunens innbyggere trenger i hverdagen. Kommunen skal derfor styrke arbeidet med klimatilpasning, overvannshåndtering og arealplanlegging som reduserer risiko, samt planverk for å opprettholde kritisk drift.

5. Langsiktig arealstrategi

Kommunens langsiktige arealstrategi er kommunens overordnede prinsipper for en helhetlig fremtidig arealutvikling. Lier kommunes langsiktige arealstrategi vil derfor gi føringer for fremtidige rullinger av kommuneplanens arealdel.

Arealstrategien er et viktig verktøy for å samordne bolig-, areal- og transportplanlegging, fremme næringsutvikling, redusere klimagassutslipp, redusere nedbygging av dyrka mark og natur, gjøre kommunens arealpolitikk tydelig for andre samt synliggjøre de lokale prioriteringene.

Oppfølgingen av arealstrategien skal skje på alle plannivåer, dvs. fra utforming av kommuneplanens arealdel, i reguleringsplaner og i dispensasjons- og byggesaksbehandling.

Slik svarer arealstrategien ut visjonen Grønne Lier – for alle innbyggere

Lier skal bevares som en grønn dal

1. Dyrka og dyrkbar jord, karbonrike arealer (myr, skog og torvmark) samt områder med viktige naturverdier, skal i størst mulig grad beskyttes mot nedbygging.
2. Kulturlandskapet med tilhørende grøntstruktur skal bevares for å ivareta naturmangfold, lokal identitet og landskapsverdier, samtidig som utvikling tilpasses eksisterende struktur.
3. Sjøarealer, vann og vassdrag skal styrkes, bevares og tilrettelegges for bærekraftig bruk.
4. Nye boliger skal i hovedsak etableres i tilknytning til kommunens utviklingsområder gjennom fortetting og transformasjon. Dette innebærer at boliger skal ligge innenfor en maks avstand på 1 km lags eksisterende fortau / gang-/sykkelvei, fra et definert utviklingsområde, ha god tilknytning til kollektivsystemet og lokalt handelstilbud.
5. Utenfor kommunens definerte utviklingsområder kan boligbygging vurderes, og som hovedregel i tilknytning til eksisterende fortau eller gang- og sykkelvei slik at barn og unge sikres trygg skolevei.
6. Ved revisjon av planer skal ny kunnskap om naturverdier og naturrisiko inngå i vurderingen av områder som tidligere er avsatt til utbygging.

Det gode liv for alle

7. Ved bygging av boliger skal det legges vekt på å utvikle gode nabolag med inkluderende uterom samt møteplasser som stimulerer til variert bruk for alle uavhengig av alder og funksjonsnivå. Ved fortetting skal grønne lunger bevares.
8. Ved ny bebyggelse, fortetting og transformasjon skal stedlige kvaliteter, kulturmiljø, natur og landskap, legges til grunn for utforming og arkitektur.
9. Grønnstrukturen skal styrkes for å fremme folkehelse.
10. Det skal legges til rette for variasjon i boformer. Et mangfold av fremtidsrettede boligtyper, eierformer og bofellesskap skal bidra til valgfrihet og gjøre det enklere å finne boliger som passer ulike livsfaser, funksjonsnivå og økonomi.
11. Trafikksikkerhet for myke trafikanter skal prioriteres i alle saker og særlig i forbindelse med skolevei.
12. Nye utbygginger skal lokaliseres i områder der teknisk infrastruktur og skole er utbygd.

Grønn verdiskaping

13. Lokalt handels- og servicetilbud skal bidra til å gjøre lokalsentrene attraktive og levende.
14. Kontor – og handelsvirksomheter etableres sentrumsnært eller i utpekte vekstområder.
15. Lokalisering av plasskrevende næringsvirksomheter skal skje innenfor prioriterte fortetningsområder for næring.
16. Produksjon av fornybar energi herunder sol – og vindkraft, skal skje innenfor allerede utbygde arealer. Ved større nærings- og industriutbygginger skal det etableres produksjon av fornybar energi til virksomhetens eget bruk.

Differensiering av bolig- og næringsutvikling innenfor kommunen

Differensieringen av kommunens områder for bolig- og næringsutvikling, bygger videre på gjeldende langsiktig arealstrategi fra 2008 og utviklingsområdene som er utpekt i denne.

Nedenfor oppstilles hvilken utvikling som bør skje innenfor kommunens steder og tettsteder sett i lys av forventet befolkningsutvikling, kommuneøkonomi, kommunal infrastruktur og vedtatte nasjonale føringer. Oversikten under er en utdyping av arealstrategikartet.

Vekst – og utviklingsområder

1. Byutvikling

Fjordbyen/Lierstranda: Det legges til rette for utvikling av et regionalt knutepunkt med konsentrert bebyggelse, regionalt rettet arbeidsplassintensive næringsvirksomheter med bymessige og urbane kvaliteter.

Kommunesenteret Lierbyen: Det legges til rette for utvikling av kommunesenteret som kollektivknutepunkt med konsentrert bebyggelse, lokalt rettet handels- og servicetilbud og arealeffektive arbeidsplasser og viktige kommunale funksjoner.

2. Lokalsenterutvikling

Gullaug: Det legges til rette for konsentrert boligbebyggelse og lokalt rettet handels- og servicetilbud som ikke går på bekostning av dyrka/dyrkbar mark og naturverdier inkludert strandsonen.

Gullaughalvøya inngår i eget pågående kommunedelplanarbeid. Vurderinger av områdets utnyttelse foretas i dette planarbeidet.

Tranby sentrum: Det legges til rette for konsentrert boligbebyggelse, lokalt rettet handels- og servicetilbud og arealeffektive arbeidsplasser. Utbyggingen begrenses av naturverdier og dyrka mark.

Syilling: Det legges til rette for boligutvikling samt lokalt rettet handel – og servicetilbud. Utviklingen går ikke på bekostning av dyrka/dyrkbar mark og naturverdier. Boligutviklingen baseres på fortetting med sentrum som utgangspunkt og hvor det fortettes fra sentrum og ut.

Lierskogen: Det legges til rette for boligutvikling samt lokalt rettet handels – og servicetilbud. Utviklingen går ikke på bekostning av dyrka/dyrkbar mark og naturverdier.

Boligutviklingen baseres på fortetting med sentrum som utgangspunkt og hvor det fortettes fra sentrum og ut.

Utenfor definerte vekstområder

1. Lokalmiljø:

Egge og Sjøstad: Ved bygging av enkeltboliger skal avstand til skole være maksimalt 2 km langs trygg skolevei. Bygging av bolig skal ikke gå på bekostning av dyrka/dyrkbar mark og naturverdier.

2. Øvrige områder

Ved bygging av enkeltboliger skal avstand til skole være maksimalt 2 km langs trygg skolevei. Bygging av bolig skal ikke gå på bekostning av dyrka/dyrkbar mark og naturverdier.

Fortettingsområder for næring

1. Aksen Amtmannsvingen – Kjellstadkrysset områdene Kjellstad og Vitbank:

Det legges opp til kompakt og effektiv bebyggelse gjennom fortetting innenfor allerede utbygde arealer.

Det stilles krav om effektiv utnyttelse av arealer både med tanke på høyde og fotavtrykk.

Området skal tilrettelegges for lager, logistikk- og produksjonsbedrifter samt plasskrevende varegrupper.

2. Gjellebekk:

Det legges opp til kompakt og effektiv bebyggelse gjennom fortetting innenfor allerede utbygde arealer.

Det stilles krav om effektiv utnyttelse av arealer både med tanke på høyde og fotavtrykk.

Området skal tilrettelegges for lager, logistikk- og produksjonsbedrifter samt plasskrevende varegrupper.

